

Aan de gemeenteraad

Datum : 27 februari 2024
Zaaknummer : 4104406
Contactpersoon : Esther Ruiten
Telefoonnummer : 026 3774575

Onderwerp: Proces vernieuwing cultuurbeleid

Geachte voorzitter en leden,

Wij informeren u hierbij over het proces om te komen tot een nieuw cultuurbeleid.

Inleiding

In de kansrijke en verbonden stad die Arnhem wil zijn, waar volop ruimte is voor innovatie, verduurzaming en groei is de cultuursector een van de leveranciers van de brandstof die daarvoor nodig is. Arnhem heeft een interessante culturele infrastructuur voor zowel haar inwoners als ook voor bezoekers. Cultuur draagt in belangrijke mate bij aan het gezicht van de stad.

De cultuurnota STROOM, het eerste integrale beleidskader cultuur van Arnhem, dateert van 2012. De nota werd tussentijds geëvalueerd (in 2016) en geactualiseerd (in 2020). Hoewel de brede doelstellingen van STROOM nog steeds geldig zijn, is het nodig om het beleid te herijken en te vernieuwen. Er wordt landelijk, regionaal en lokaal nagedacht over het verbeteren van het cultuurbestel. Die verbetering is nodig zodat cultuur goed aansluit op wat er leeft en speelt in de samenleving. Daarmee wordt de betekenis van kunst en cultuur groter, en kan het meer van waarde zijn voor iedereen.

- STROOM is met een tussentijdse evaluatie en actualisatie een stapeling van documenten geworden; er is behoefte om het verhaal van kunst en cultuur in de stad opnieuw te vertellen en er nieuwe energie aan te geven. STROOM is nog actueel, maar ook algemeen. Je kunt het er niet niét mee eens zijn. We zoeken naar verscherping van de visie en hebben behoefte aan een bijbehorend uitvoeringsplan.
- Cultuurbeleid is geen statisch gegeven. De omgeving, de samenleving verandert snel. Externe ontwikkelingen vragen om ook in het cultuurbeleid voortdurend te anticiperen: de groei van de stad, een veranderende bevolkingssamenstelling, een toenemende tweedeling in de samenleving en de spanningen en verharding die dat met zich meebrengt. Kunst en cultuur verhouden zich daartoe en zijn onderdeel van een brede maatschappelijke, politieke agenda. De culturele sector verandert mee: zowel bij individuele (nieuwe) makers als bij (nieuwe) instellingen of initiatieven en het amateurveld. Omdat een eenduidige en collectieve aanpak daarin ontbreekt



Datum : 27 februari 2024
Zaaknummer : 4104406
Pagina : 2

volgen zij allemaal op hun eigen wijze de trends en ontwikkelingen uit de stad en samenleving en spelen er op in.

- De culturele sector staat voor grote uitdagingen. Veranderende behoeften en gedrag van een nieuwe, divers samengestelde generatie publiek vragen de nodige innovatie en samenwerking. Belangstelling voor traditionele, canonieke cultuuruitingen neemt af. Ook meer diversiteit in de culturele organisaties zelf en een eerlijke beloning van makers zijn belangrijke opgaven die op dit moment spelen in de sector. Financieel is het ook na de COVID-19 pandemie momenteel nog steeds spannend, met stijgende kosten en minder of niet meestijgende inkomsten.
- STROOM is terugkijkend vrij aanbodgericht. Het gaat uit van het cultuuraanbod dat er bij de totstandkoming van de nota was. Hedendaags cultuurbeleid moet veel meer uitgaan van een speelveld waar iedereen bij betrokken kan zijn: van bewoners tot makers of initiatieven die niet (willen) passen in ons subsidiesysteem. We willen de wens van de stad meer aan ons binden en vragen dat ook aan de instellingen die we subsidiëren: programmeren met de stad, in plaats van voor de stad. Van 'cultuur kleurt de stad' naar 'de stad kleurt cultuur'.

Ook uw raad heeft eerder geconstateerd dat bepaalde segmenten in de sector onderbelicht zijn in het huidige beleid en hiervoor een motie aangenomen [Kaders voor cultuur- en evenementensubsidies](#). Met de brief [Inzet extra programmabudgetten cultuur Arnhem](#) hebben wij u geïnformeerd hoe we uitvoering hebben gegeven aan deze motie. Daarbij is tevens aangegeven dat we bezig gaan met de vernieuwing van het cultuurbeleid. Ook bij de recente begrotingsbehandeling heeft uw raad aandacht gevraagd voor een goede aansluiting van subsidiestromen bij de actuele situatie in het culturele veld.

Aanpak

We zijn eind vorig jaar gestart met het proces om het huidige cultuurbeleid tegen het licht te houden en te vernieuwen. Dit doen we samen met de sector en de stad. In de aanpak maken we onderscheid in verschillende deelproducten:

- Een uitgangspuntennota met een actie- en financieel programma voor korte en middellange termijn (2025-2028) en een document met beleidsvoornemens voor op de langere termijn (vanaf 2029). In het najaar van 2024 vast te stellen door uw raad;
- Het in de periode 2026-2027 opstellen van een nieuwe cultuurvisie voor de periode vanaf 2029 mede op basis van de afgegeven lange termijn beleidsintenties.

Reden van deze aanpak is dat we nu benodigde rust, vertrouwen en continuïteit voor de sector willen. Hiervoor kiest ook het Rijk voor de periode 2025 – 2028. Op dit moment loopt daarvoor de aanvraag-procedure van instellingen voor subsidies in het kader van de landelijke culturele basisinfrastructuur (BIS). Tegelijk willen we per 2025 al wel in gang brengen wat nu aan veranderingen nodig is en ook kan. Daarnaast heeft de Raad voor Cultuur haar advies [Toegang tot cultuur | Raad voor Cultuur](#) op 26 januari gepresenteerd, gericht op een nieuw cultuurbestel vanaf 2029 en heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten recent haar [Propositie Samen cultuur borgen | VNG](#) uitgebracht. Wat dit betekent en hoe het Rijk en de landelijke politiek zich daartoe gaan verhouden vergt nog een intensief proces. Onderdeel hiervan is de relatie tussen Rijk, provincie en gemeente. Deze relatie is aan



Datum : 27 februari 2024
Zaaknummer : 4104406
Pagina : 3

vernieuwing toe is. Daarbij speelt onder andere de discussie rond cultuur als wettelijke taak, net als de positie van de cultuurregio's.

Drie bouwstenen

Om te komen tot een uitgangspuntennota en beleidsintenties hebben we drie parallelle opdrachten verstrekt die ook de bouwstenen gaan vormen voor brede stadsgesprekken in juni. In het najaar zullen we de uitgangspuntennota in samenhang met de begrotingsbehandeling ter besluitvorming voorleggen aan uw raad. De drie opdrachten zijn:

1. Een analyse van het huidige cultuurbeleid en subsidiehuis, de staat van de culturele sector en de maatschappelijke en economische uitdagingen waar de sector voor staat. Deze analyse levert een onderbouwd advies op met daarin kwalitatieve en kwantitatieve aanbevelingen voor de korte, middellange en lange termijn. Deze opdracht wordt door bureau Blueyard uitgevoerd. Zij zullen ook verkennen hoe cultuur zich beter en meer kan verbinden aan andere domeinen van stedelijk beleid, zoals onderwijs, zorg, welzijn, werk, stedelijke ontwikkeling en de energietransitie, net als aan het Nationaal Programma Arnhem-Oost.
2. Inzicht in de staat van de professionele infrastructuur podiumkunsten in Arnhem en een advies over een toekomstbestendig kwalitatief en kwantitatief aanbod van de podia en de podiumkunsten-infrastructuur in de groeiende stad. Hierbij wordt de diepte ingegaan specifiek voor deze deelsector bestaande uit theater, dans, pop en film. De podiumkunsten zijn een voor Arnhem belangrijke sector met rijksgefinancierde BIS-instellingen, innovatief middensegment en jonge makers. Er wordt ook steeds meer interdisciplinair gewerkt. De analyse is nodig om goed in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen. Deze analyse wordt door een tweetal externe adviseurs met kennis en ervaring in de podiumkunstensector uitgevoerd. Voor de sector beeldende kunst is in 2019 door Blueyard al een soortgelijke sectoranalyse gedaan. Blueyard kijkt waar nodig naar actualisatie.
3. Een nota culturele referentienormen waarin wordt onderzocht hoe de ruimte voor culturele voorzieningen gelijke tred moet houden met het toenemend aantal woningen en inwoners in onze stad (extra ruimte voor kunst en cultuur in relatie tot de verwachte woningbouwproductie en welke investeringen hiervoor nodig zijn). Hiervoor is opdracht verstrekt aan bureau Sweco. Zij hebben in de afgelopen jaren voor meerdere gemeenten een referentienormenkader opgesteld.

Tussen de opdrachten vindt afstemming plaats. Ze zijn eind mei in concept afgerond en vormen daarmee de basis voor de stadsgesprekken en voor de op te stellen uitgangspuntennota.

Planning

2024

- Februari – mei: uitvoering opdrachten, waaronder gesprekken met het culturele veld
- Juni: brede stadsgesprek(ken) onder regie gemeente met input van bureaus
- Zomer: opstellen uitgangspuntennota / actieprogramma 2025 – 2028 door gemeente
- Najaar: vaststellen uitgangspuntennota door raad



2025 - 2028

- Uitvoering actieprogramma 2025 -2028
- In 2026-2027 opstellen nieuwe visie / beleidskader voor nieuwe beleidsperiode vanaf 2029

Participatie en communicatie

Het proces naar de vernieuwing van het cultuurbeleid doen we graag samen met de culturele sector en met de stad. De sector wordt actief betrokken bij de verschillende bouwstenen. Dat gebeurt in de vorm van (diepte)interviews met stakeholders, focusgroepen rond een aantal thema's en brede stadsgesprek(ken). Daarbij is aandacht voor de sector in de volle breedte, van culturele basisvoorziening tot individuele maker, van gesubsidieerd tot niet-gesubsidieerd. We beseffen dat dit ook een tijdsinvestering vraagt van het culturele veld. Cultuur Netwerk Arnhem is reeds geïnformeerd. Uiteraard betrekken we uw raad ook bij dit proces.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch